

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Buschardt, Leo.; udarbejdet af Leo Buschardt, Albert Fabritius, Helge Tønnesen.

Titel | Title:

Besættelsestidens illegale blade og bøger
1940-1945 : en bibliografi

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Supplement 1

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Det Kongelige Bibliotek, 1954

Fysiske størrelse | Physical extent:

201 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KGL. BIBLIOTEK

38,-180,-8°

Besættelsestidens illegale
blade og bøger 1940-45.

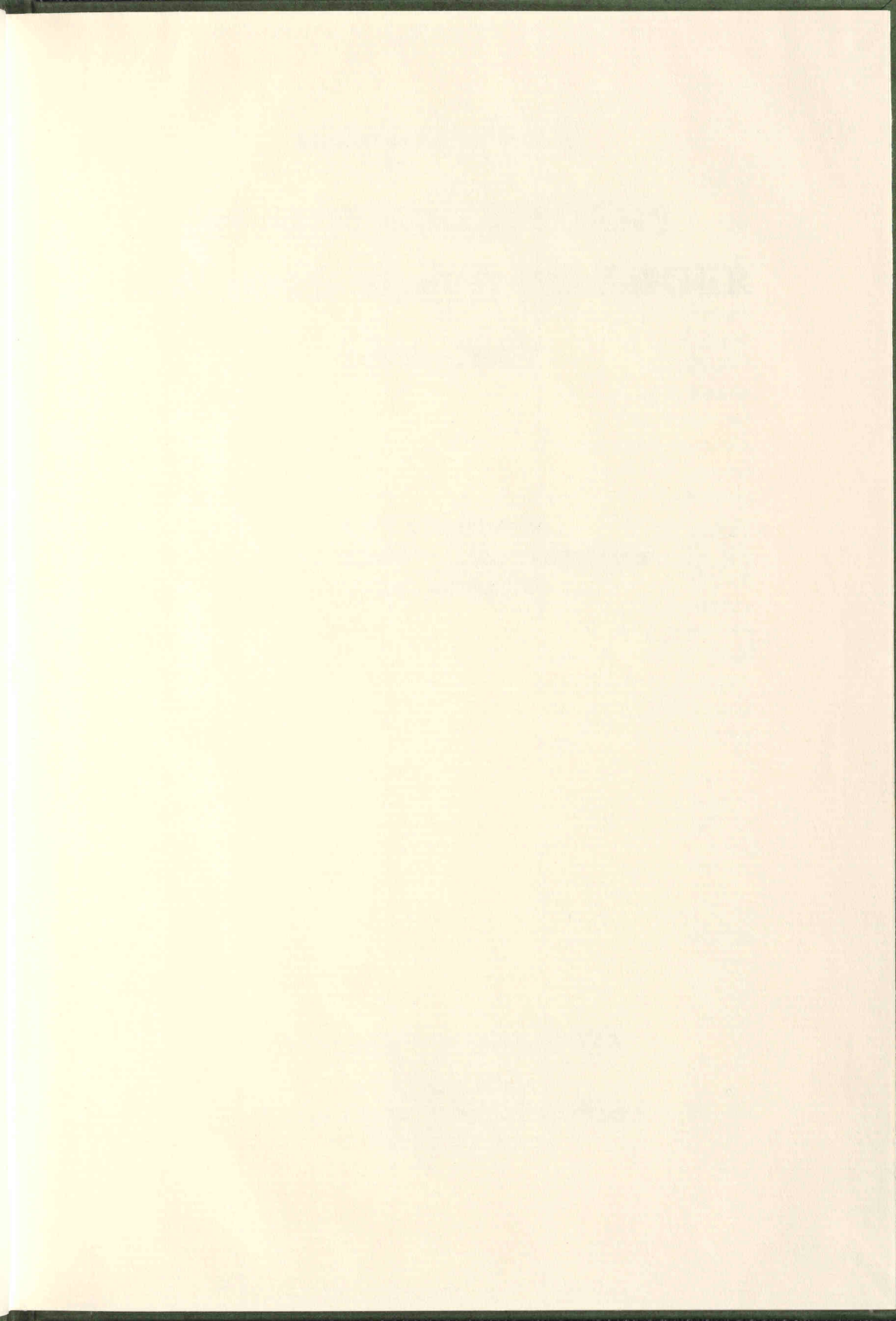
Supplement 1.

1954.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130001763890

Supplement og rettelser til

BESÆTTELSESTIDENS
ILLEGALE BLADE OG BØGER
1940-1945

En bibliografi udarbejdet af

LEO BUSCHARDT . ALBERT FABRITIUS

HELGE TØNNESEN

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

I KOMMISSION HOS

DANSK BIBLIOGRAFISK KONTOR

KØBENHAVN 1954

DET ER nu 6 år, siden Det kongelige Bibliotek udsendte »Besættelsestidens illegale blade og bøger. 1940–1945«. Det kunne ikke ventes, at en bibliografi over et så særpræget materiale skulle være fejlfri eller fuldstændig, og bogens forfattere var da også indstillet på inden længe at udgive et supplement.

Takket være helt nyt materiale og nye oplysninger har det været muligt nu at udsende et sådant supplement, hvoraf det bl. a. fremgår, at der i bibliografien kun har været to væsentlige fejl; således er Ib Nørlund angivet som forfatter til I. Grünbaum's bog: »Nazismens Klassekarakter« og »Danske Digte« opført som udkommet i København i stedet for Ålborg. Af supplementet fremgår desuden, at antallet af kendte illegale bøger er blevet forøget med 30 titler til ialt 468 og bladene med 14 nye bladnavne til 552. Det nye materiale medfører imidlertid ikke nogen væsentlig ændring i den i bibliografien anførte skønsmæssige oplagstatistik.

Det har været glædeligt at mærke den interesse, der fra så mange sider er vist Det kongelige Bibliotek, dels ved overdragelse af illegale blade og bøger til samlingen, dels ved at give nye oplysninger om den illegale presse og litteratur i årene 1940–1945, og herfor fremfører såvel Det kongelige Bibliotek som forfatterne den hjerteligste tak.

København, den 1. juli 1960.

Side

Supplement til Stedregister over illegale blade.

31. Under Fakse tilføjes nyt blad: *Faksanen*.
32. Under Herning tilføjes 2 nye blade: *Kampen* og *Nu eller aldrig*.
Under København tilføjes 2 nye blade: (*Afskrifter af svenske aviser*) og *Budstikken* (1943).
34. Tilføjes 3 nye blade: *Holger Danske* (København), *Holger Danske* (1945, København) og *Nyhedsposten*.
35. Tilføjes nyt blad: *Ugeberetning*.
Efter Køge indføjes Langeland, se Rudkøbing.
36. Efter Roskilde indføjes Rudkøbing og herunder nyt blad: *Langelands Posten*.
38. Under ikke stedbestemte blade tilføjes 4 nye: *Folkets Røst*, *Jyllands Nyt*, *R. A. F.* og *Uddrag af den frie Presse*.

Supplement og rettelse til Alfabetisk fortegnelse over illegale blade.

39. *Aalborg-Posten*. Tilvækst: nr. 19 og 20.
- Aarhus Ekko*. Tilvækst: 1941, 1. årg. nr. 1, der udkom i november 1941.
40. Efter *Absalon* indføjes nyt blad: (*Afskrifter af svenske Aviser*).
a. Uden navn. Som overskrift anførtes navnet på den citerede avis. b. Kvart og Folio. c. Duplikeret. d. 2-4 sider. e. København. f. Udsendtes til illegale bladredaktioner. g. Nyheds- og informationsstof. h. Udkom fra 29. august 1943 til maj 1945. h. Af de udsendte blade haves enkelte, der er unum. k. Ikke oplyst. l. Instruktioner i våbenbrug. m. Afskrifterne foretoges på Skandinavisk Telegrambureau og blev sendt til S. E. og senere til andre illegale bladredaktioner.
42. *Antinazisten*. Tilvækst: en stikkerliste udsendt 15/6 1943.
46. *Budstikken*. (Haderslev . . .) Tilvækst: 1945, 2. årg. nr. 3, udkom 11/4.
47. Efter *Budstikken* (1941/42) indføjes *Budstikken* (1943) og herunder indføjes: Se *København-Budstikken*.
48. *Budstikken. Med Bud til alle Danske*. Tilvækst: 1943, 2/11 og 9/12.
Budstikken for Djursland. Tilvækst: 1945, 1. årgang, nr. 3, udkom 11/4.
50. *Budstikken og F. D.s Nyhedstjeneste*. Tilvækst: 1944, 2. årg. nr. 1 og 3.
52. *Daggry*. (Herning.) Tilvækst: 1944, 1. årg. nr. 13 og 17.
Dag og Daad. (Askov.) Tilvækst: 1945, 1. årg. nr. 6.
54. *Dansk Daad*. (Tølløse.) Tilvækst: 1943, 1. årg. nr. 3. 1944, 2. årg. nr. 3.
Dansk Efterretningstjeneste. Tilvækst: 1945, nr. 4-10 samt Oversigt pr. 1/4 1945 over Styrker af W. H. og W. L. paa Sjælland med Øer. Se tillige *Jyllands Nyt*.
55. *Danskeren - Information*. Tilvækst: 1944, 21/11.
56. *Danske Tidende*. Rettelse: 2. årg. nr. 9 og 11 er ikke udkommet.
58. *Dansk Presse og Folkeviljen*. Rettelse: 1945, 4/5 rettes til 4/4.
60. *De danske Studenter*. Tilvækst: 1943, særnummer: januar.
63. *Den sorte Bog*. (Thisted.) Tilvækst: 1943, nr. 1 og 2.
68. *Die Wahrheit*. (Trykt.) Tilvækst: 1. årg. nr. 15.
69. *Døgnets Nyt*. Tilvækst: 1. årg. nr. 52, 54, 55, 63, 64, 66, 68, 69, 103, 104, 112, 131, 189, 195, 202, 203, 204, 206.

Side

70. Efter *Faklen* indføres nyt blad: *Faksanen*. a. Tegnet navn. b. Folio. c. Dupl. d. 2 sider. e. Fakse. f. Fakse og omegn. g. Afsløring af unationale elementer. h. og j. Af det udkomne haves et nummer dateret april 1944. k. Ikke oplyst. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
Faldskærmen. Tilvækst: 6/9 1944 udsendtes et digt »Ildskriften«.
71. *Folkets Avis*. Tilvækst: 1943, 1. årg. nr. 4 og 11.
74. Efter *Folkets Røst*. (Vejle.) indføres nyt blad: *Folkets Røst*. a. Tegnet navn. b. Folio. c. Duplikeret. d. 4 sider. e. og f. Ikke oplyst. g. Komm. og opl. artikler. j. Af det udkomne haves 1944, 3. årg. nr. 6.
84. *Frit Danmark*. (Århus.) Tilvækst: 1944, 3. årg. nr. 4.
87. *Frit Danmark*. (København.) (*F. D. s. H. & K. gruppe*) Under l. tilføjes frihedssangen udført i klichetryk.
95. Under *Frit Danmarks Nyhedstjeneste*. F. D.s Herninggruppe tilføjes: Se *Kampen*.
101. *Frit Danmark*, Sydvestjylland. Rettelse og tilvækst: 1. årg. nr. 5.
102. *Frit Nyt*. Tilvækst: 1944, 1. årg. nr. 1.
104. *Gnisten*. (København.) Tilvækst: 1942, 1. årg. nr. 2.
108. Efter *Holger Danske*. (Årsløv pr. Randers.) indføres nyt blad: *Holger Danske*. (København.) a. Tegnet navn. b. Folio. c. Dupl. d. 2 sider. e. København. g. Komm. nyheder. h. Ikke oplyst. j. 1943, 1. årg. nr. 1, der udkom 1/8 1943. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
Holger Danske. (1943.) Tilvækst: 1943, 1. årg. nr. 1.
Holger Danske. (1943/44.) Tilvækst: Særnummer 1944, 11/2.
109. Efter *Holger Danske*. (1945) indføres nyt blad: *Holger Danske*. (1945.) (København.) a. Skrevet navn. b. Folio. c. Dupl. d. 4 sider. e. København. f. g. og h. Ikke oplyst. j. 1945, februar. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
110. *Information – Nordisk Nyhedstjeneste*: Rettelse: Bladrækkens nummer 474 er blevet anvendt på indbydelseskortet til bladgruppens afslutningsfest 21/6 1945. Indbydelsen er udsendt 13/6 1945.
111. Efter *Jydsk Nyhedstjeneste* indføres nyt blad: *Jyllands Nyt*. a. Maskinskr. navn. b. Folio. c. Maskinskr. d. 2 sider. e. f. g. h. Ikke oplyst. j. 1. årg. nr. 10 haves. k. Ikke oplyst. m. Udsendt af Hærens Efterretningstjeneste. Se tillige *Dansk Efterretningstjeneste*.
112. Efter *Kampen*. (1942/43.) indføres nyt blad: *Kampen*. Udgivet af F. D.s Herninggruppe. a. Tegnet navn. b. Folio. c. Dupl. d. 2–6 sider. e. Herning. f. Herning og opland. g. Agit. og komm. artikler samt lokalt nyhedsstof. h. Udkom april 1944. j. 1944, 1. årg. nr. 1, 2, 3, 4 og 5. k. Ikke oplyst. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
114. *Korte Bølger*. Rettelse: Tekst under j. rettes til 1943, april, maj, november, december. 1944, januar/februar.
117. *Kurerens Nyhedstjeneste*. Tilvækst: 1944, 1. årg. nr. 1.
118. *København-Budstikken*. Tilvækst og rettelse: j. rettes til 1943, 1. årg. nr. 1, 2. 1944, 2. årg. nr. 1–14. 1945, 3. årg. nr. 1, (2), 3, 4. Særnumre: 1945, 1/5, 3/5, 4/5. Afskedsnummer: 1945, 16/5 er angivet som 3. årg. nr. 22. m. rettes til: 1. årg. nr. 1 og 2 samt 2. årg. nr. 1 og 2 er udgivet under navnet *Budstikken* og med 2. årg. nr. 3 ændres dette til *København-Budstikken*. Udgivet af en socialdemokratisk bladgruppe.

Side

118. *Landbefolkningens Nyhedstjeneste*. Tilvækst og rettelse: e. rettes til: Kongens Lyngby. j. rettes til: 1944, 1. årg. nr. 1–11. 1945, nr. 12–17. k. rettes til: 2.000–2.500, ialt ca. 50.000 eks. m. rettes til: Nr. 1. er udsendt som nyhedstjeneste af Landboen og med nr. 2 udskilt som selvstændigt redigeret blad. En medarbejder arresteredes i november 1944 og overførtes til Frøslevlejren, hvor han var til kapitulationen. Efter bladets ophør i februar 1945 deltog bladgruppen, der tillige havde fungeret som militær ventegruppe, i sabotageaktioner, våbenaffhentninger og våbeninstruktioner. Under en ildkamp med det tyske feltgendarmmeri ved Sorgenfri slot dræbtes 3 tyske soldater og et gruppemedlem såredes.
Landboen. Tilvækst: 1. årg. nr. 2.
125. Efter *Landsoldaten* indføjes nyt blad: *Langelands Posten*. a. Tegnet navn. b. Oktav. c. Dupl. d. 8 sider. e. Rudkøbing. f. Langeland. g. Nyhedsstof fra Land og Folk samt lokale nyheder. h. Ikke oplyst. j. 1944, 1. årg. nr. 1. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
126. *Meddelelser*. (Pol'tiet.) Tilvækst og rettelse: j. rettes til: Haves 1944, nr. 160–165. 1945, nr. 166–174, 215–223, 225–227, 240–253, 256.
128. *Morsingboen*. Tilvækst: 1945, 1. årg. nr. 6.
129. *National Front*. Tilvækst og rettelse. a. Tegnet Navn. b. Kvart. c. Dupl. d. 4 sider. e. Skanderborg. f. Ikke oplyst. g. Komm. nyhedsstof med lokale nyheder. h. Ikke oplyst. j. 1944, 1. årg. nr. (1), 2. k. Ikke oplyst. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
Nemo Kommentar. Tilvækst: 1944, nr. 7.
132. *Nordisk Nyhedstjeneste*. Tilvækst: 1943, nr. 71–78 og 86–88. 1944, nr. 115 og 116, 141 og 142.
133. Efter *Nordre Birks Nyhedstjeneste* indføjes nyt blad: *Nu eller aldrig*. a. Maskinskrevet navn. b. Kvart. c. Dupl. d. 4 sider. e. Herning. f. Herning. g. Agit. komm. artikler med afsløring af unationale elementer. h. Udkom juli/august 1944. j. Haves 1944, 1. årg. nr. 1. k. Ikke oplyst. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
Efter *Nyheder og Kommentarer* indføjes nyt blad: *Nyhedsposten*. a. Maskinskrevet navn. b. Folio. c. Duplikeret. d. 2 sider. e. og f. Ikke oplyst. g. Nyhedsstof. h. Ikke oplyst. j. Haves 1943, nr. 17, der er dateret 8. oktober. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
139. *Observatøren*. Tilvækst: 1944, 1. årg. nr. 1.
140. *P. U. F.* Udateret eksemplar er indgået.
144. Efter *Radio-Nyt*. De danske Studenter, indføjes et nyt blad: *R. A. F.* a. Tegne bogstaver. b. Kvart. c. Duplikeret. d. 2 sider. e. og f. Ikke oplyst. g. Nyhedsstof. h. Ikke oplyst. j. Haves 1943, 12/4. k. Ikke oplyst. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
146. *Roskilde-Kureren*. Tilvækst: 1944, 1. årg. nr. 1.
149. *Slagelse Posten*. Tilvækst og rettelse: a. Tegnet navn. b. Folio. c. Duplikeret. d. 4–6 sider. e. København. f. Slagelse og omegn. g. Afsløring af unationale elementer og lokalt nyhedsstof. h. Udkom marts/april 1944. j. 1944, 1. årg. nr. 1 og 2. k. 200 eks., ialt 400 eks. m. Bladgruppen, der bestod af 3 mænd, havde tilknytning til modstandsorganisationen »Holger Danske«. Bladet udkom kun i 2 numre og udsendtes for at advare og orientere den stedlige befolkning mod de i bladene nævnte personer, der var nazister eller

Side

149. samarbejdsfolk. Under forsøg på at undgå anholdelse af gestapo på Rådhuspladsen den 23. maj 1944 såredes en af udgiverne, stud. jur. Leif Bruhn Petersen, så alvorligt, at han kort efter indlæggelse på det tyske lazaret afgik ved døden. Et medlem af bladgruppen, lederen af Falcks redningsstation i Slagelse, Bruno de Neergård, henrettedes af tyskerne i Ryvangen den 25. marts 1945.
Stjernen. Tilvækst: 1944, 3. årg. nr. 6, der udkom 9/6.
150. *Stormklokken*. Tilvækst: 1943, 1. årg. nr. 1.
Studenternes Efterretningstjeneste. Tilvækst: 1942, 1. årg. nr. 83, 85, 87, 92.
152. *Studenternes Efterretningstjeneste. Daglig Information*. Tilvækst: 1944, 1. årg. nr. 1, 8, 10, 18, 30, 31, 32, 76, 82, 97, 125 og 1945, nr. 175.
154. *Tidens Tegn*. Tilvækst: 1945, 1. årg. nr. 33.
155. *Uddrag af den danske Frihedspresse*. Tilvækst: 1945, jan. Efter Uddrag af den danske Frihedspresse indføres et nyt blad: *Uddrag af den frie Presse*. a. Maskinskrevet navn. b. Folio. c. Dupl. d. 2-4 sider. e. og f. Ikke oplyst. g. Uddrag af den illegale presse. h. Ikke oplyst. j. Haves 1943, nr. 2. k. Ikke oplyst. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
156. Efter *Udkiggen* indføres nyt blad: *Ugeberetning*. a. Maskinskrevet navn. b. Folio. c. 4 sider. d. Duplikeret. e. og f. Ikke oplyst. g. Nyhedsstof. h. Ikke oplyst. j. Haves 1944, nr. 2. k. Ikke oplyst. m. Oplysninger om bladet er ikke indgået.
160. *Vestjyden*. Tilvækst: Særnumre, 1944, februar og 1. juni.

Supplement til Illegale flyveblade.

162. Tilvækst: 1941, december. Flyveblad stilet til Danmarks befolkning med opfordring til at være mindre eftergivende overfor tyskerne. (Oplag 1.000).
163. Tilvækst: Flyveblad 1942/43. Holger Danskes Opvaagnen.
164. Tilvækst. 1944. Flyveblad: Dannevirke. Pjece nr. 1.

Rettelse til Alfabetisk fortegnelse over illegale bøger.

176. Nr. 55. Danske Digte er udgivet i Ålborg.
Nr. 63. Den angivne titel: De kuer os aldrig, rettes til De kuer aldrig os.
Nr. 68. Digte om Norge. Tilføjelse: Udgivet på Askov højskole i 800 eks. Trykning af etikette og heftning udført i Konrad Jørgensens bogtrykkeri, Kolding.
178. Nr. 91. Finlands Fremtid. Formatet rettes til 4°.
180. Efter Grune indføres: Grünbaum, I. se Nazismens Klassekarakter.
183. Nr. 196. 1993-44 skal være 1943-44.
186. Nr. 247. Kaj Munk: Tre Prædikener, rettes til: Efter Kaj Munk: 3 Prædikener.
187. Nr. 287. Nazismens Klassekarakter er forfattet af I. Grünbaum.
188. Nørlund, Ib, se Nazismens Klassekarakter, udgår.

Supplement til Alfabetisk fortegnelse over illegale bøger.

Nr.

439. **Almindelig** Orientering. U. st. o. a. (17 pag. sider + 2 upag. sider med instruktion og indholdsfortegnelse – dupl. med stencilerede tegninger.) 2°. (Gult omslag.)
440. **April** i Danmark. En Bog paa Vers af Poul Sørensen. Udkommet og forbudt 1942. U. st. o. a. (27 sider – dupl.) 4to. Mørkegrønt omslag.
441. **Beretning** om Begivenhederne i Graasten d. 26. Maj 1944. U. st. o. a. (5 pag. sider – dupl.) 2°. (Uden omslag.)
442. **danske** Flaades Toulon, Den. U. st. o. a. (7 sider – maskinskrevet.) 4°.
443. **Danske** Marines Kampe den 29. August 1943, Den. U. st. o. a. (11 sider, upag. – dupl. – uden titelblad.) 2°. Rødt papiromslag.
444. **Det** er ganske underligt i dag U. st. o. a. (5 pag. sider – dupl.) 2°. Uden omslag.
445. **Forbindspakkerne** U. st. o. a. (7 sider + løst maskinskr. bilag: Fortegnelse over forbindskassernes indhold. – dupl.) 8°. Uden titelblad med hvidt kartonomslag.
446. **Frihedskamp** og Frihedsraad. U. st. o. a. (4 sider – dupl.) 2°. Uden omslag.
447. **Frit** Danmark. Om F. D.s opgaver ved besættelsestidens ophør. U. st. o. a. (7 sider – dupl.) 2°. Uden omslag.
448. **Frit** Danmark retter en henvendelse til Københavns Politi. Nov. 1943. (4 sider – dupl.) 4°. Uden omslag.
449. **Grieg**, Nordahl, Arnulf Överland, m. fl. / Norske digte / U. st. o. a. (16 upag. ensidigt dupl. bl.) 4°. Grønt omslag.
450. **Grøn**, Jens, d. v. s. I. **Grünbaum**: Arbejderklassen og Krigen. Juni/Juli 1944. U. st. (116 sider – dupl.) 4°.
451. **Hambro**, C. J.: Jeg saa, hvad der skete i Norge. U. st. o. a. (91 sider – dupl.) 4°. Blåt omslag og stencileret titelblad.
452. **Holger** Danske stikker Hovedet frem. En sidste Artikel af Kaj Munk. U. st. o. a. (4 sider – dupl. – stencileret tegnet titelblad.) 4°. Uden omslag.
453. **Instruktion**. F. D. Gruppe. U. st. o. a. (17 sider – dupl. – med stencilerede tegninger.) 2°. Uden omslag.
454. **Kielland**, Axel: Lev Livet farligt. Den eneste fuldstændige Udgave paa dansk. Samtidens Forlag. Grundlagt 29. August 1943. 1944. (Biblioteket har siderne 1–32.) 8°.
455. **la Cour**, Vilh.: Om at sige Ja – og Nej, Afskrift af Politiske Noter til Øjeblikket. 1941. U. st. o. a. (18 sider – maskinskrevet – gennemslagspapir. 2°. Uden omslag.
456. **Laski**, Harold J.: Den russiske Revolution og Europas Fremtid. Forlaget Arbejderpolitik. Kbh. / 1. oplag. / (136 sider – dupl.) 4°. Rødt omslag.
457. **lille** rare menneske – den menige Tysker, Det. U. st. o. a. (1 side – dupl.) 2°. Uden omslag.
458. **Meddelelse** fra Danmarks Frihedsraad. Befrielsens Dag er nær. U. st. o. a. (4 sider – dupl.) 2°. Uden omslag.
459. **Mens** Viseren gaar mod tolv. Pris 2 Kroner. U. st. o. a. (16 sider.) 4°. Gråt omslag med forsiden trykt i 2 farver.
460. **Om** F. D.s opgaver ved Besættelsestidens Ophør. U. st. o. a. (9 sider – dupl.) 4°. Uden omslag.

Nr.

461. **Prædiken** af Pastor Kaj Munk i Københavns Domkirke Søndag d. 5. Dec. 1943. Efter Kaj Munks Manuskript. U. st. o. a. (4 sider – dupl.) 4°. Uden omslag.
462. **Skydeskolen** for Haandvaaben. Maj 1939. Haandgranaten. Udgave ved Gruppe 7. U. st. o. a. (4 sider – dupl.) 4°. Uden omslag.
463. **Steinbeck**, John: Maanen er skjult. Roman af John Steinbeck. Illegalt Forlag. U. st. Januar 1943. (48 sider – dupl. – stencileret titelblad.) 2°. Gråt omslag.
464. **tyske** Troppers Besættelse af Sorgenfri Slot d. 29/8 43, De. U. st. o. a. (4 upag. sider – dupl.) 2°. Uden omslag.
465. **ung** fransk Flyvers Æventyr i Frankrig, Afrika, Tyskland og Danmark, En. U. st. o. a. (15 sider – dupl. + 1 maskinskrevet forord.) 2°. Uden omslag.
466. **U. S. A.s** Stilling til Efterkrigstidens Problemer. Et Referat af Myrdals sidste Bog. / Udsendt af Socialistiske Økonomers Forening / U. st. o. a. (10 sider – dupl.) Gult papiromslag.
467. **Vejledning** i R. Gruppernes Organisation, Uddannelse og Anvendelse. Udsendt af Ringen. U. st. o. a. (32 sider – formindsket fotozinktryk.) 8°. Gult omslag påstemplet: Instruktion. Udsendt af Ringen.
468. **Ziemer**, Gregor: Opdragelse til Døden. Niko Forlaget, København. U. a. (117 sider – dupl.) 4°. Hvidt papiromslag.

